

Handledning för skollärare i

SYSTEMATISKT KVALITETSARBETE PÅ SFI

GRINT

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska integrationsfonden

VAD ÄR GRINT?

GRINT är ett integrationsprojekt i Göteborgsregionen med syftet att förbättra förutsättningarna för nyanlända att bli framgångsrika och aktiva deltagare i samhällslivet. Projektets fokus ligger på språket och svenska för invandrare (sfi) och en stor del går ut på att kartlägga sfi-undervisningen dels i Göteborgsregionens 13 medlemskommuner, men även nationellt. Detta genom enkätundersökningar och djupintervjuer med såväl elever som lärare och skolledare.

Projektet drivs av GR Utbildning vid Göteborgsregionens kommunalförbund (GR) och är medfinansierat av Europeiska Integrationsfonden. Målet med projektet är att sprida och dela kunskap och goda exempel på såväl regional som nationell nivå. Vid sidan om kartläggningen tas därför även två metodstöd fram för lärare respektive skolorganisationer i syftet att konkretisera arbetet med att utveckla sfi-undervisningen. Därtill arrangeras ett antal workshops, lärarträffar och konferenser inom området.

Läs mer på projektets webbplats, www.grint.se.

Om GR Utbildning

GR Utbildning ansvarar för skola och utbildningsområden inom Göteborgsregionens kommunalförbund (GR). Arbetet leds av Utbildningsgruppen som har utarbetat regionalpolitiska utbildningsmål som har förankrats i kommunerna och utgör ledstjärnan för verksamheten. Utbildningsgruppen har etablerat det utan konkurrens mest långtgående samarbetet kring livslångt lärande i landet. Ca 210 000 studerande i alla åldrar, uppemot 20 000 lärare och drygt 1 000 skolledare inbegrips i samarbetet. Utbildningsgruppens arbete omfattar således samtliga skolformer som kommunerna har ett ansvar för: förskola, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning och sfi.

Projektet GRINT drivs mellan 2013 och 2015 i samarbete mellan avdelningarna GR Vux och Pedagogiskt Centrum på GR Utbildning.

GR Vux anordnar och samordnar yrkesutbildningar som ska stödja Göteborgsregionens arbetsliv inom både privat och offentlig sektor och bidrar till uthållig tillväxt i regionen. I GR Vux arbete ryms satsningar på språkstöd-utbildningar för invandrare där yrkesutbildning erbjuds i kombination med svenska och modersmålsstöd.

www.grvux.se

Pedagogiskt Centrum verkar för skolutveckling i hela Göteborgsregionen. Här skapas och leds alltifrån enstaka utbildningar till omfattande och långsiktiga organisation-utvecklingsprojekt. Genom olika projekt och utbildningsinsatser kommer Pedagogiskt Centrum årligen i kontakt med omkring 40 000 personer som är verksamma inom skolan. Medarbetarnas samlade kompetens och erfarenhet är bred och täcker in bland annat skolutveckling, kartläggningar och processledning. www.pedagogisktcentrum.se

Material: Sofia Reimer, Jenny Hostetter, Ulrik Fostvedt
Redaktör: Karin Johansson
Layout: Ingibjörg Sigurðardóttir

Innehåll

Handledning - varför?	6
Vad är systematiskt kvalitetsarbete?	6
Vilka underlag speglar verksamheten?	7
Exempel på underlag:	7
Hur systematiserar vi?	8
Hur fångar vi upp sfi-elevernars röster i kvalitetsarbetet?	8
Hur hjälper jag som skolledare lärarna att utveckla undervisningen?	9
Arbetsmaterial	10
Frågor: Att mäta elevframgång på sfi	11
Ett kvalitetshjul	12
Frågor: Om kvalitet	13
Framtidsdokument A	14
Framtidsdokument B	15
Ett årshjul för elevens skull	16
Exempel på systematiskt kvalitetsarbete i en kommuns sfi	17
Årshjul för systematiskt kvalitetsarbete på sfi i exempelkommunen	19

HANDLEDNING

– VARFÖR?

En förutsättning för att sfi-utbildningen i en kommun och hos en anordnare ska utvecklas är att förvaltning och skolledning bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete. För att sfi-utbildningen ska leva upp till kravet på att vara en individualiserad utbildning bör det systematiska arbetet på skolorna ta avstamp i elevernas behov och intressen.

Utifrån intervjuer och enkäter med sfi-elever, skolledare, lärare och andra representanter för kommunal sfi och privata sfi-anordnare har GRINT kartlagt bland annat hur det systematiska kvalitetsarbetet fungerar i Göteborgsregionen. Skolledare och tjänstemän vittnar generellt om att det finns mycket att utveckla på det området. Många beskriver att deras kvalitetsarbete är på planeringsstadiet men inte riktigt har kommit igång. Några bedriver ett kvalitetsarbete i någon mening, men utan att elevernas röster verkligen fångas upp. Andra vittnar om en osäkerhet kring vad som kan ligga till grund för ett systematiskt kvalitetsarbete på just sfi, där varken exempelvis avhopp, antal satta betyg eller närvaro ger entydiga svar på vilken kvalitet utbildningen håller och där exempelvis elevernas utbildningsbakgrund innebär så varierade förutsättningar.

Den här handledningen har sammanställts med beskrivningar, exempel och arbetsmaterial som kan vara behjälpliga för skolledare och förvaltningar som vill utveckla ett arbetssätt med verklig individanpassning inom sfi. Innehållet har utformats dels med utgångspunkt i intervjuer med elever och skolledare i GRINTs kartläggning, dels i tätt samarbete med skolledare, dels utifrån Skolverkets rikliga material kring systematiskt kvalitetsarbete.

Vad är systematiskt kvalitetsarbete?

Systematiskt kvalitetsarbete handlar om att anpassa verksamheten för att utveckla och förbättra det totala arbetet. Ett kvalitetsarbete som är verksamt genomsyrar allt som görs och verkar för att medarbetarna i organisationen tar ansvar för sina processer och hur utfallet blir av dem.

Staten styr utbildningen i Sverige genom krav på att det skall genomföras ett systematiskt kvalitetsarbete i relation till de nationella målen. Uppföljning av detta sker genom skolinspektionens granskningar. Ur ett statligt perspektiv blir det ett sätt att försöka säkerställa likvärdighet vid utbildningar i landet oavsett var en elev studerar.

Kvalitetsarbetet ska över tid omfatta hela organisationen och inte enskilda medarbetare. Det ska vara en del i styrningskedjan huvudman- rektor-pedagog, där det är huvudmannens ansvar att se till att det finns ett systematiskt kvalitetsarbete. Rektor ser till att skolenheten når målsuppfyllelse och pedagogerna känner till och bidrar med underlag för analys och fokusområden.

Hur mäter vi kvalitet?

Att mäta kvalitet är inte lätt. Flera olika dimensioner behöver ges utrymme och tyngd. I Skolverkets allmänna råd kring systematiskt kvalitetsarbete är fokus att de nationella målen för utbildningen uppfylls. Det är *obligatoriskt, men inte tillräckligt* om utveckling ska komma till stånd. De nationella målen är en del av utbildningen, men det finns fler och dessa ligger i verksamhetens idé och vision. Kvalitet när det kommer till individen kan betyda helt olika saker; det som är kvalitet för någon är inte säkert att det är det för en annan. När det finns målsättningar och indikatorer att förhålla sig till går det att hitta metoder att fånga kvaliteten.

En utmaning är att mäta det som behöver mätas och att

inte nöja sig med att mäta det som är lätt att få syn på. Om det bara är betyg eller avslutade kurser som registreras i kvalitetsarbetet riskerar man att missa den progression som elever gjort trots att de inte nått fram till nationella mål.

Enkelt mätbara siffror på exempelvis elevens lärsträcka, avhopp, antal elever som tar betyg eller frånvaro är svåra att använda i en analys av kvalitet på sfi, enligt skolledarna i GRINTs kartläggning. Avhopp kan exempelvis ha positiva skäl som ligger i linje med elevens individuella yrkesmål. Antalet betygsatta elever kan variera av andra skäl än kvalitetsskäl, t ex på grund av att skolan har ett förändrat elevunderlag med fler flyktingar med trauman eller annan utbildningsbakgrund än tidigare elever på skolan.

Ett intressant mått som tar in sådana variabler är: *Elevens planerade lärsträcka enligt kartläggning och studieplan jämfört med verklig lärsträcka*. I det måttet väger man in en individuell bedömning av den enskilda elevens förutsättningar. Analysfrågan - varför gick eleven genom kursen fortare/långsammare än förväntat? - öppnar för en kvalitativ granskning både av kartläggningen som ligger till grund för studieplanen och av elevens väg genom utbildningen.

Vilka underlag speglar verksamheten?

Att göra en översikt över vilka olika typer av information som behöver komma fram och sedan en inventering över vad som samlas in idag kan vara ett sätt att arbeta på. Saknas det någon del för att kunna analysera verksamheten måste den informationen fram. Genom att medvetet bestämma vad som behöver belysas och sedan styra så att det finns ett underlag för det ges förutsättningar att få en bra bild av hur verksamheten fungerar.

Exempel på underlag

- ▶ Uttalade mål för verksamheten
- ▶ Kursutvärderingar
- ▶ Protokoll från olika samverkansgrupper, t ex lärarlagsmöten
- ▶ Enkäter som elever svarar på
- ▶ Enkäter som personalen svarar på
- ▶ Pedagogernas planeringar av olika arbetsområden
- ▶ Provresultat
- ▶ Betyg
- ▶ Avbrott
- ▶ Elevsammansättning avseende antal, kurser etc
- ▶ Genomströmningshastighet i kurser
- ▶ Fokusgrupper med elever
- ▶ Utvecklingsplaner
- ▶ Studieplaner
- ▶ Elevkartläggning
- ▶ Nationell statistik för sfi
- ▶ Tidigare kvalitetsrapporter

Syftet med de olika källorna är att spegla det som sker i verksamheten som kan ha påverkan på resultat och målsuppfyllelse. Att säkerställa att elevernas uppfattning om undervisningen kommer fram och jämföra dessa med pedagogernas planeringar, lektioner och utfall ger information om det blir så som det är tänkt. För rektor gäller det att samla både kvantitativ och kvalitativ data för att hitta en så sann bild av verksamheten som möjligt. Ett sätt är att ta beslut över vilken data som behövs för att kunna göra en analys av verksamheten, inte vad som redan finns eller är lätt att ta fram. Kvalitetsarbetet ska styras av att utveckla mer än att beskriva.

Hur systematiserar vi?

Att kvalitetsarbetet är systematiskt innebär bland annat att det ska ske *regelbundet*, föregås av en *problembeskrivning utifrån nuläget* och följas av *analys av varför och hur* samt *planering och agerande* för utveckling.

En skolledning bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete om den till exempel årligen genomför en eller flera intervjuer med ett urval elever utifrån valda frågeställningar och därefter med utgångspunkt i intervjumaterialet analyserar behovet av utveckling för skolan och agerar utifrån det genom att planera insatser. Planerade insatser kan visas i exempelvis ett årshjul som innehåller både moment som återkommer år efter år (exempelvis enkät eller elevintervju) och moment som är valda utifrån de utvecklingsområden som skolledningen valt för just innevarande år.

Ett årshjul ger en grafisk bild av kronologin i processer som pågår och ger underlag för beslut om när viss data måste samlas in. Att skaffa överblicken är nödvändig för att kunna göra bra prioriteringar i relation till vad som händer verksamhetsmässigt. Ett årshjul ger alla inblandade möjlighet att planera för datainsamling på ett bra sätt. Årshjulet bidrar också till att skapa delaktighet i kvalitetsarbetet eftersom alla som får tillgång till det ser vilka processer som ligger till grund för hur verksamhetens kvalitet bestäms. Syftet med systematiskt kvalitetsarbete är inte att skapa jämförelser med skolor utan att fungera som ett underlag för skolutveckling.

Exempel på årshjul finns i arbetsmaterialet som hör till denna handledning och finns på www.grint.se

En förutsättning för att kunna systematisera är att ha en idé om vilka källor som finns tillgängliga för analys och uppföljning. Att skapa en bild av de processer som fortgår och se när de är slutförda, påbörjade och pågående är viktigt eftersom det ger en helhet, ett perspektiv på det som utgör utbildningen.

För att kunna agera i stället för att reagera bör rektor ha detta övergripande perspektiv samt dagligen hålla sig uppdaterad med det som sker.

Informationen är en förutsättning men inte tillräckligt om det inte dessutom finns en kunskap om hur förväntat utfall ser ut. Att rektor vet vad som kan förväntas utifrån olika förutsättningar pekar på möjligheterna att hitta det som sticker ut, det vill säga avvikelser från det förväntade är indikationer på att mer analys är nödvändig.

Hur fångar vi upp sfi-elevernas röster i kvalitetsarbetet?

Utbildningen finns till för eleverna, därför är det avgörande att deras röst kommer till tals. Genom kursutvärderingar och resultat på uppgifter och prov fångas en bild, men det är också viktigt att eleverna ges möjlighet att formulera och diskutera sin upplevelse av utbildningen. För rektor som inte är med i det dagliga mötet i undervisningen gäller det att hitta sätt att fånga detta.

Rektor formulerar några aspekter som är viktiga och ger eleverna chans att processa före ett möte. Fundera över behov av modersmålsstöd för att säkerställa att både syfte och innehåll är förstått. Var tydlig med att det handlar om att utveckla verksamheten, inte kolla upp om eleverna kan vissa saker eller inte och att det handlar om hur undervisningen fungerar. Skapa fokusgrupper och genomför samtal/intervju och ge eleverna möjlighet att kommentera den dokumentation som kommer ut av mötet. Genom studeranderåd eller liknande får eleverna ta upp egna frågor och rektor tar del av protokoll och deltar några gånger per år. Det är viktigt att ge återkoppling på frågor som diskuteras och fundera på hur dessa sedan hanteras i organisationen. Tydlighet och transparens är ledorden så eleverna vet vilka förändringar som rimligtvis kan komma till stånd.

Kvalitetsarbetet behöver inkludera vad eleverna säger eller på annat sätt uttrycker om sin utbildning även för att just garantera individanpassning.

GRINTs erfarenhet från egen kartläggning och utifrån intervjuer med skolledare är att enkätformen även när den översätts till elevernas modersmål ger begränsad information på sfi. Den lämpar sig för entydiga och kvantitativa frågor, exempelvis hur många som deltagit i språkpraktik. Frågor om individuella upplevelser av kvalitet i undervisningen, frågor kring begrepp som kan tolkas olika eller frågor som innebär att eleverna ska värdera till exempel metoder i undervisningen, material eller lärare bör ske i annan form, exempelvis fokusgrupper.

Vid intervjuer rekommenderas att använda tolk eller skolans modersmålsstöd åtminstone på studieväg 1 och 2 samt på c-kurs på studieväg 3. Av GRINTs kartläggning framgår att elevgrupperna efterfrågar modersmålsstöd i samband med utvärderande samtal. Ett intryck är också att de elevgrupper som är vana vid att delta i utvärderande samtal har fler konstruktiva idéer än andra och reflekterar i högre grad kring sitt eget lärande.

Hur hjälper jag som skolledare lärarna att utveckla undervisningen?

Lärarnas egen utvärdering av undervisningen är en viktig del av det systematiska kvalitetsarbetet på skolan och behöver organiseras av skolledningen. Att det ligger på skolledningen är en förutsättning för att arbetet ska ske systematiskt och inte bero på enskilda eldsjälar bland lärarna.

Om en skolledning exempelvis vill veta hur elevernas lärande i ett lärarlag ser ut behöver skolledaren svar på ett antal frågor och ett jämförande material som inte nödvändigtvis behöver vara entydigt utan snarare utgöra ett underlag för utvärderande samtal och analys för planering för framtiden. Skolledarens övergripande frågor kan

exempelvis vara: Hur ser undervisningen för elevgruppen ut? Är den systematisk eller ej? Om ja, hur formuleras delmål och huvudmål i ett moment? Hur bedöms målen? Och hur tydliggörs hela strukturen för eleverna så att de vet spelreglerna? Här är några tips för hur en skolledare kan göra:

- ▶ Låt arbetslaget ett antal gånger per år utvärdera sin undervisning utifrån några frågeställningar efter att ett område eller tema i undervisningen är avslutad. Här finns några ex på frågeställningar:
  - Vilka var målen inför momentet?
  - Hur väl tror ni att eleverna uppfattade målen inför och under momentet?
  - Hur fick eleverna träna för att lära sig inför bedömningen?
  - I vilken grad har eleverna nått målen?
- ▶ Samla in målbeskrivningar, bedömningsunderlag och beskrivningar av hur pedagogerna själva gått tillväga för att utvärdera sin undervisning. Diskutera dessa tillsammans och se hur det förändras över tid.
- ▶ För att detta ska bli ett bra verktyg för kvalitetsutveckling är det avgörande att lärarna känner att det är ett verktyg för dem att analysera och förfina sin profession. Detta är nästan alltid dimensioner som är processinriktade och då är det avgörande att lärarna får en tydlig förväntan på sig att göra arbetet och dessutom vet när och varför rektor vill försöka fånga dessa bitar. I årshjulet syns detta och det blir en naturlig del av det professionella samtalet i verksamheten.

I arbetsmaterialet till denna handledning finner du exempel på årshjul med valda fokusområden samt ett material med frågeställningar som ger vägledning för en skolledning som vill utveckla sitt systematiska kvalitetsarbete.

ARBETSMATERIAL

Frågor: Att mäta elevframgång på sfi	11
Ett kvalitetshjul	12
Frågor: Om kvalitet	13
Framtidsdokument A	14
Framtidsdokument B	15
Ett årshjul för elevens skull	16
Exempel på systematiskt kvalitetsarbete i en kommuns sfi	17
Årshjul för systematiskt kvalitetsarbete på sfi i exempelkommunen	19

Här presenteras förslag på hur arbetsmaterial för att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet på skolan kan se ut. Materialet är framtaget utifrån den kartläggning som genomförts inom ramen för projektet GRINT och är fritt att använda som stöd i arbetet med det systematiska kvalitetsarbetet.

FRÅGOR: ATT MÄTA ELEVFRAMGÅNG PÅ SFI

Vilka utmaningar finns för vår sfi-verksamhet i fråga om att samla information?

Vad saknar vi information om? Vilka statistiska underlag skulle vi kunna använda för att få en tydligare bild av kvalitet och elevframgång i vår verksamhet - betyg, frånvaro, avbrott, provresultat, t ex? Ger statistiken den information vi frågar efter eller ej?

Kan vi samla andra underlag för att få en bild av elevframgång? Ett lärarlags egna skriftliga utvärdering av ett undervisningsmoment med bedömningsunderlag? Jämförelse mellan planerad lärsträcka i den individuella studieplanen och den verkliga lärsträckan för en grupp elever? Fler exempel?

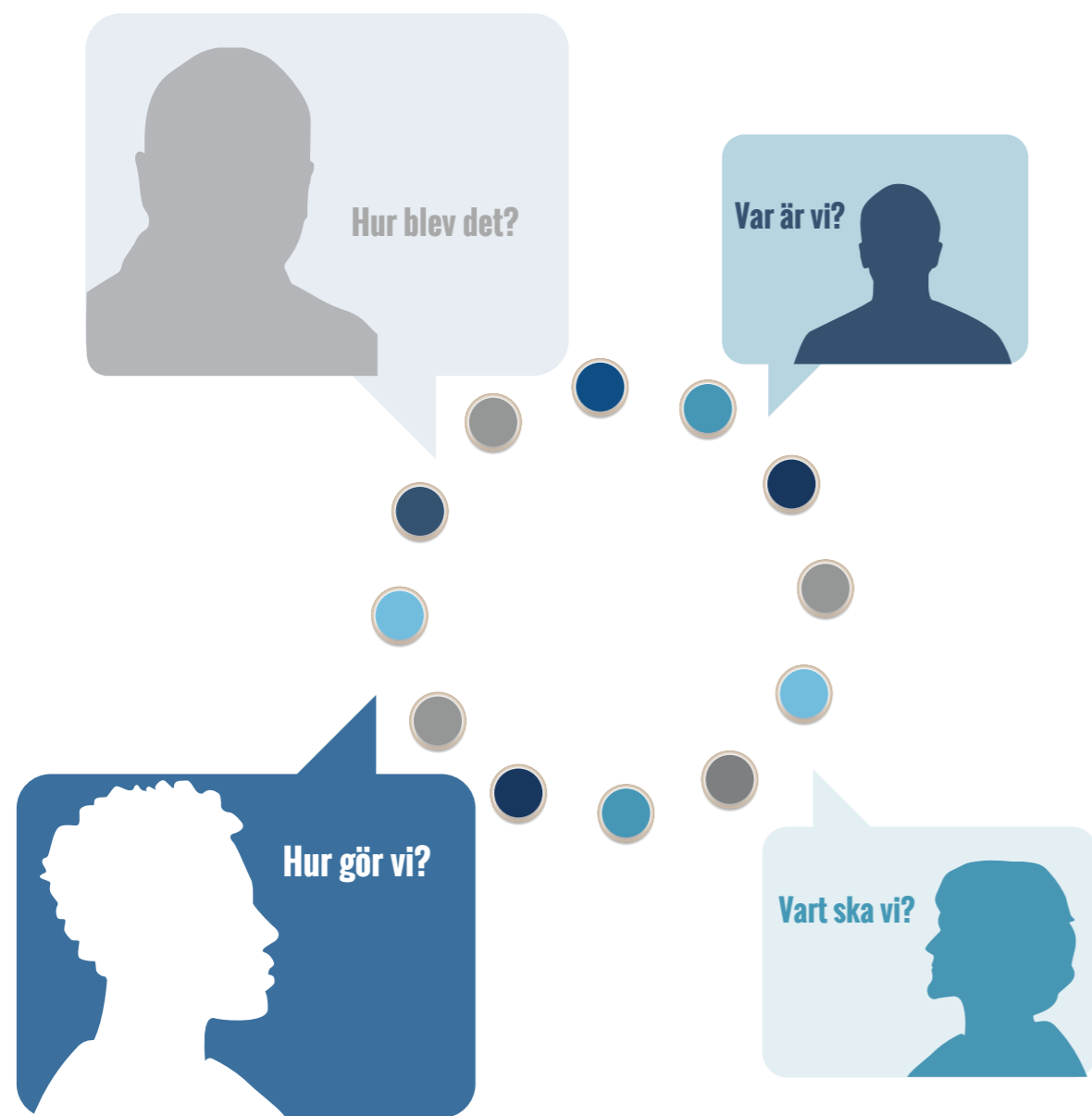

ETT KVALITETSHJUL

FRÅGOR: OM KVALITET

Hur vet vi att vi har kvalitet och elevframgång i vår verksamhet?

Hur vet vi att det sker en utveckling i vår verksamhet?

Följande tre områden behöver vår verksamhet utveckla för elevernas skull. Motivera! Varför just dessa? Vad gör dem mer angelägna att utveckla än övriga områden? Hur vet vi att de ligger i elevernas intresse?

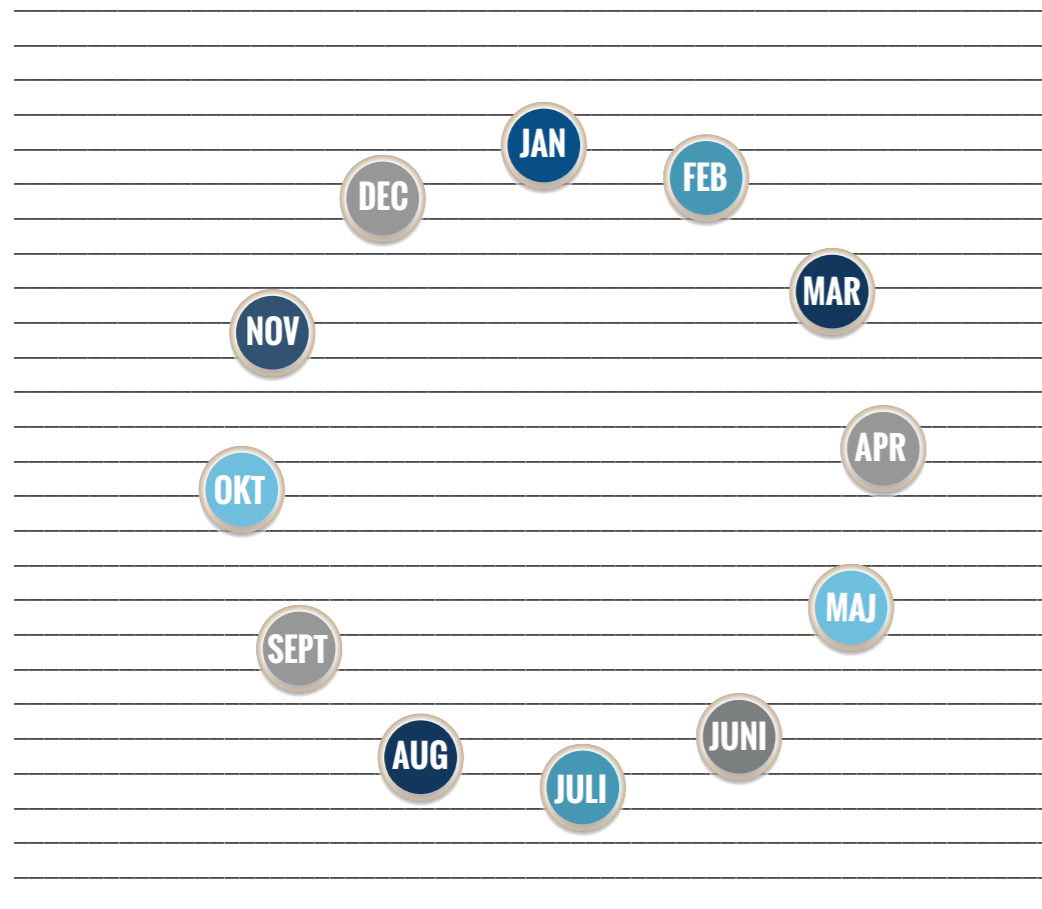

ETT ÅRSHJUL FÖR ELEVENS SKULL

Hur fyller vi i ett årshjul som:

- ▶ fokuserar på de utvecklingsfrågor som vi just nu bedömer som viktigast för att våra elever ska lyckas med svenska språket?
- ▶ säkerställer att elevernas förutsättningar/behov, intressen och mål präglar läroplanens undervisning, praktiken och utbildningen i övrigt?
- ▶ är förankrat i styrdokumentet?
- ▶ innehåller flera olika metoder för att mäta kvalitet?
- ▶ ger tid för analys dels i läroplanen, dels i skolledningen?
- ▶ består i konkreta händelser och praktiskt agerande från skolledare och läroplan?

EXEMPEL PÅ SYSTEMATISKT KVALITETSARBETE I EN KOMMUNS SFI

Här följer ett exempel på hur en sfi-skola i en exempelkommun utvecklar sitt systematiska kvalitetsarbete. Exemplet är autentiskt och projektgruppen för GRINT medverkade i processen.

På den aktuella skolan

Som underlag för processen genomfördes intervjuer med sfi-samordnare, enkätundersökningar och fokusgruppsintervjuer med persisktalande elever på A-nivå/alfabetisering samt på C- och D-nivå. Intervjuerna genomfördes med hjälp av tolk. Ur detta underlag kom det fram ett antal utmaningar för skolan, formulerade av eleverna. Här är ett sammandrag av elevernas synpunkter, mestadels hämtade från intervjuerna:

Intervju med sju elever, A-kurs/alfabetisering

Eleverna ser skolan som en hjälp för att klara sig språkligt i samhället och ger flera exempel på vardagliga situationer som de känt glädje över att lära sig klara av, som att skriva sin signatur och sitt telefonnummer, klockan, att hälsa, priser i butik och resa kollektivt.

De känner att läraren observerar deras framsteg och lärarnas omsorg om varje elev skapar intresse och hjälper inläringen. Eleverna tycker att läraren har god elevkontakt genom att visa och förklara på flera sätt och ge respons enskilt i gruppen. Eleverna känner sig fria att fråga om det är något de inte förstår.

Flera elever tycker att det vore jättebra att få modersmåls hjälp i klassrummet som kan hjälpa dem att förstå texter och meningsbyggnad och förklara instruktioner.

Eleverna uppger att läraren inte varit närvarande vid kartläggningen av den enskilda eleven och inte heller haft enskilda samtal med någon av dem annat än på lektionstid. Till följd av detta tror eleverna inte att lärarna vet vad de vill lära sig eller vilka mål de har.

Intervju med nio elever, C- och D-nivå

Eleverna lyfter fram betydelsen av lärarens inspiration och tycker att lärarna i Sverige är måna om relationen till elever. Däremot saknas den press och det stöd från lärarna som några av eleverna är vana vid från hemlandet.

Att ha tre lärare som undervisar samma klass gör att relationen mellan ansvarig lärare och elev inte blir tillräckligt tät och att läraren inte har tillräcklig kunskap om varje elevs språkfärdighet och behov. Alltför många lärare gör även att samma moment upprepas flera gånger.

Eleverna tycker att de elever som själva ställer krav får mer hjälp än de som verkligen behöver det och att de har för lite kommunikation med läraren. Intrycket från flera elever är att lärarna oftare hjälper de duktiga eleverna.

Eleverna upplever inte heller att de har fått tillfälle för utvärderande samtal om undervisningen och lärsituationen.

De flesta elever betonar vikten av modersmålsstöd för nybörjare och att få lära sig svensk grammatik på persiska. De tycker att elever på nybörjarnivå bör gå i en fast grupp och få intensiv undervisning. Det vore även bra om lektionerna spelades in på modersmålet och sedan gjordes tillgängliga på en hemsida.

Flera elever upplever det som problematiskt att blanda elever från C- och D-kursen i samma klass, eftersom eleverna inte kan mötas på sin nivå och tappar motivationen. Eleverna ser också ett problem i att elever på C- och D-nivå får samma uppgifter på proven. Några elever upplever också att de får prov på andra moment än dem som de studerat.

Kartläggningssamtalet uppfattades inte som ett riktigt samtal, utan endast som en blankett som fylldes i och eleverna upplever inte heller att lärarna har tagit del av kartläggningen eller knyter an undervisningen till de erfarenheter, mål och behov som en kartläggning kan visa på.

ÅRSHJUL FÖR SYSTEMATISKT KVALITETSARBETE PÅ SFI I EXEMPELKOMMUNEN

Eleverna anser att det finns en allmän brist på kontroll när det till exempel gäller elevernas ankomsttider, frånvarorapportering, gruppnivåer och att en del har böcker och andra inte. När läraren är sjuk och lektionen ställs in får eleverna ofta inte information om detta i tid. Kritik har nått rektorn, men ingenting har hänt.

Flera elever anser att den grammatik de fått lära sig är bra, men att de inte fått tillräckligt med träning på att prata och vara ute i samhället. De tycker inte att böckerna rör verkligheten eller hjälper dem i verkliga livet och skulle gärna vara ute på studiebesök. En del elever tycker att praktik gett dem mycket kommunikationsträning.

Tillsammans med GRINT gjorde sfi-skolledningen i exempelkommunen ett urval av utvecklingsområden för skolans kvalitetsarbete. Urvalet gjordes dels utifrån de aspekter eleverna lyfte i intervjuerna, dels utifrån skolledningens egna val av utvecklingsområden:

- ▶ Tillgodose behovet av språkpraktik och utbildning med förankring i samhället och systematiskt propagera för detta. Skolledningen ville öppna elevernas ögon för vad praktik kan betyda och även utöka möjlighet för praktikanskaffning och studiebesök.
- ▶ Involvera lärarlagen i utveckling utifrån exempelvis elevutvärderingar. Ett behov som eleverna upplevde var att tydliggöra upplägget på varje kurs. Skolledningen valde att satsa på att göra det genom digitala plattformar på Fronter, utformade av lärarlagen så som det passar eleverna på respektive studieväg.
- ▶ Utveckla modersmålsstödet. Idag erbjuds detta på persiska och dari, ändå är det just dessa grupper som intervjuats och som efterfrågar mer modersmål på nybörjarnivå.
- ▶ Kartläggning-modersmål-uppföljning: hur det genomförs och genomsyrar undervisningen.

Målet blev att ett årshjul för kvalitetsarbetet skulle utvecklas. Det som var avgörande var att kartläggningen innehöll elevernas röst, något som inte framkommit så tydligt under senare år på skolan.

Arbetet började som ett samtal kring de olika punkterna som kommit fram i intervjuerna och tidigare samtal och vilken bild skolorganisationen hade kring detta. Allteftersom samtalet fortskred blev det tydligt vilka områden som krävde beslut av rektorn, vad som krävde extra tid för lärarna i form av styrda studiedagar, vad som var beroende av budgetbeslut, etc.

På nästa sida visas årshjulet som skolledningen tillsammans med GRINT slutligen formulerade utifrån kartläggning, analys, val av utvecklingsområde och handlingsplan.

December 2015

Utvärdering av kartlägnings- och uppföljningsarbetet. Utvärdering av om lärplattformen hjälper eleverna förstå undervisningens upplägg. Utvärdering av språkpraktiken. Utvärderingarna görs genom exempelvis elevintervjuer i fokusgrupper och genom att lärare för respektive studieväg reflekterar över undervisningen och lämnar in protokoll.

November 2015

Dokumentation av kartlägnings- och uppföljningsarbetet sker månadsvis. Dokumentation av språkpraktik sker kontinuerligt.

Oktober

Dokumentation av kartlägnings- och uppföljningsarbetet sker månadsvis. Dokumentation av språkpraktik sker kontinuerligt.

September 2015

Dokumentation av kartlägnings- och uppföljningsarbetet sker månadsvis. Dokumentation av språkpraktik sker kontinuerligt.

Augusti 2015

Planering av höstens kartlägnings- och uppföljningsarbete. Handlingsplanen dokumenteras skriftligt och publiceras på Fronter. Dokumentation av kartlägnings- och uppföljningsarbetet påbörjas.

Januari 2016

Planering av vårens kartlägnings- och uppföljningsarbete utifrån slutsatser som framkommit vid utvärderingen. Planering av vårens språkpraktik utifrån slutsatser som framkommit vid utvärderingen.

Februari 2016

Arbetet med det systematiska kvalitetsarbetet inom områdena kartläggning och uppföljning respektive språkpraktik utvecklas och fortskrider.

Start: Mars 2015

Rektors beslut om systematiskt kvalitetsarbete för sfi. Projektgrupp 1 tillsätts med uppgift att utarbeta rutiner för kartläggning och uppföljning. Projektgrupp 2 tillsätts för att utarbeta kvalitetskriterier för språkpraktik.

April 2015

Rektor beslutar om studiehandledning på modersmål kan genomföras inom befintlig budget eller ej. Om svaret är ja beslutar rektor och projektgrupp 1 vilket eller vilka språk som ska prioriteras. Rektor och projektgrupp 2 beslutar om vilka kvalitetskriterier och vilka rutiner som ska gälla för språkpraktik.

Maj 2015

Fortbildning i Fronteranvändning för alla sfi-lärare. Skapande av Fronterrum för tydliggörande av mål, upplägg och bedömning av kurs och delmoment för eleverna. Rektor beslutar om vilken Fronteranvändning som ska vara obligatorisk för alla sfi-lärare/studievägar.

Juni 2015

Ev. fortsättning av fortbildning i Fronteranvändning. Handbok för kvalitetssäkring av språkpraktik skapas.

